

Erisoodustused

Alla laaditud 13.05.2022

Sisukord

Töölähetus	3
Välislähetuse päevaraha	4
Töötaja lähetamine mitme tööandja poolt	5
Päevaraha maksmise tingimused	6
Päevaraha maksmine kaugsõiduautojuhtidele	7
Päevaraha tööjõurendis osalevale töötajale	10
Töötamine välisriigis	11
Lähetusega kaasnevad kulud	12
Lähetuse ja puhkuse ühildamine	13
Kolmanda isiku kinnimakstud lähetus	14
Teenistuselähetus	16
Ametilähetus	18
Spordilähetus	19
Loovisiku lähetus	20
Töölähetus - KKK	21

Töölähetus

Töötaja lähetusse saatmise õigused ja kohustused on sätestatud **töölepingu seaduses**.

Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. aasta määrusega nr 110 „**Töölähetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislähetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord**” (edaspidi töölähetuse määrus) on sätestatud töölähetuse vormistamise ja maksuvabade kulude hüvitamine.

- ✓ Tööandja võib lähetada töötaja tööülesannete täitmiseks väljapoole töölepinguga ettenähtud töö tegemise kohta. Töölähetus ei või kesta rohkem kui 30 päeva, kui tööandja ja töötaja ei ole kokku leppinud pikemat tähtaega.
- ✓ Töötaja nõusolek ei ole vajalik, kui ta saadetakse lähetusse ajaks, mis ei ületa 30 päeva. Rasedat ja töötajat, kes kasvatab alla kolmeaastast või puudega last, võib töölähetusse saata üksnes tema nõusolekul. Alaealist töötajat saab lähetusse saata üksnes alaealise enda ja tema seadusliku esindaja eelneval nõusolekul (töölepingu seaduse § 21).

TÖÖTAJA KULUDE HÜVITAMINE

Töötajal õigus nõuda töölähetusega kaasnevate kulude hüvitamist vastavalt võlaõigusseaduse § 628 lõigetele 2–4. Kokkulepe kulude hüvitamise kohta töötasu arvelt on tühine. Töötajal on õigus nõuda töölähetusega kaasnevate kulude hüvitamist. Välislähetuse korral on töötajal õigus nõuda lisaks välislähetuse päevaraha kehtestatud tingimustel ja alammääras, kui pooled ei ole kokku leppinud hüvitamist suuremas määras (töölepingu seaduse § 40 lg 1 ja lg 2).

Töötajal on õigus nõuda tööandjalt enne lähetusse minekut lähetusega seonduvate võimalike kulude hüvitamist mõistliku aja jooksul.

Töötajal on õigus keelduda lähetusest, kui tööandja ei ole mõistliku aja jooksul ettemaksu teinud (töölepingu seaduse § 40 lg 4).

Kuna termin „mõistlik aeg” on määratlemata õigusmõiste, siis tuleks lähtuda põhimõttest, et tööandja ettemaks peaks jõudma töötajani selleks ajaks, millal töötajal tuleb osta piletid, vahetada valuuta, jne

Töölähetusega ei ole tegemist ja töölähetuse määrusega kehtestatud hüvitisi ega päevaraha ei maksta, kui töötaja teeb sõite elukoha ja töölepinguga määratud koha vahel.

Kõik töölähetusega seotud kulud hüvitatakse kulu tõendava dokumendi alusel. Seadusandja ei ole töölähetusega seotud kuludele ette näinud piirmäärasid (v.a maksuvaba päevaraha). Töölähetuse määruse § 2 lõike 3 kohaselt teeb tööandja töölähetuse kulude hüvitamiseks ja päevaraha maksmiseks kirjaliku otsuse, milles näidatakse töölähetuse sihtkoht, kestus ja ülesanne ning hüvitatavate lähetuskulude ja välislähetuse päevaraha määrad.

Kui tööandja kirjalik otsus puudub, või kui selgub, et tegemist ei olnud töölähetusega, siis tuleb kuludokumentide alusel tehtud väljamaksed maksustada ja deklareerida kui tööandja poolt töötajale antud erisoodustus. Rahalised ülekanded töötajatele maksustatakse palgatuluna.

Töölepingu seadust ja töölähetuse määrust ei saa rakendada füüsilisest isikust ettevõtjatele. Füüsilisest isikust ettevõtjale tavapärasest asukohast väljapoole sõitmisel kaasnevaid kulutusi maksuvabalt hüvitada ei saa, kuna tööülesannete tõttu kantavad kulud on tema ettevõtlusega seotud kulud.

Kulusid ei maksustata, kui tööandja tühistab töötaja välislähetuse seoses koroonaviiruse levikuga.

Ettemakstud transpordikulud, majutuskulud vms käsitletakse ettevõtlusega seotud kuludena.

Välislähetuse tühistamisel kaitseb tööandja oma töötaja tervist, mis tuleneb TTOSist (tööandjal on kohustus võtta tarvidusele meetmed ennetuseks, terviseriskide vältimiseks). Erinevate desinfitseerivate vahendite kulusid käsitletakse samuti ettevõtlusega seotud kuludena, mida ei maksustata

Välislähetuse päevaraha

Välislähetuse päevaraha alammäär on 22,37 eurot.

Maksustamisele ei kuulu välislähetuse päevaraha määra 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta. (töölähetuse määruse § 3 ning § 7 lg 1 p 3).

Näide 1

Töötaja on välislähetuses 03.02. Lähetus kestab ühe päeva ja töötajale makstakse välislähetuse päevaraha ühe päeva eest 50 eurot.

Sama töötaja on välislähetuses 07.02.–22.02. Lähetus kestab 16 päeva ja välislähetuse päevaraha makstakse järgmiselt:

ajavahemiku 07.02–20.02 eest (14 päeva) 50 eurot päevas

ajavahemiku 21.02–22.02 eest (2 päeva) 32 eurot päevas.

Näide 2

Töötaja on välislähetuses 20.01.–27.01. Lähetus kestab 8 päeva ja töötajale makstakse välislähetuse päevaraha 50 eurot.

Sama töötaja on välislähetuses 28.01.–12.02. Lähetus kestab 16 päeva ja välislähetuse päevaraha makstakse järgmiselt:

ajavahemiku 28.01– 31.01 eest (4 päeva) 50 eurot päevas
ajavahemiku 01.02–11.02 eest (11 päeva) 50 eurot päevas
12.02 eest (1 päev) 32 eurot päevas.

Näide 3

Töötaja on välislähetuses 04.03.–18.03. Lähetus kestab 15 päeva ja töötajale makstakse välislähetuse päevaraha 50 eurot.

Sama töötaja järgmine lähetus kestab 28.03.–14.04.2016, s.t 18 päeva ja välislähetuse päevaraha makstakse järgmiselt:

ajavahemiku 28.03–31.03 eest (4 päeva) 32 eurot päevas
ajavahemiku 01.04–11.04 eest (11 päeva) 50 eurot päevas
ajavahemiku 12.04–14.04 eest (3 päeva) 32 eurot päevas.

Näide 4

Töötaja on välislähetus 25.04.–08.07. Lähetus kestab 75 päeva ja töötajale makstakse välislähetuse päevaraha järgmiselt:

ajavahemiku 25.04–30.04 eest (6 päeva) aprillis 50 eurot päevas
ajavahemiku 01.05–09.05 eest (9 päeva) mais 50 eurot päevas
ajavahemiku 10.05–08.07 eest (ülejäanud 60 päeva) 32 eurot päevas.

Töölähetuse määruse § 4 lõike 4 kohaselt **võib** (aga ei pea) tööandja välislähetuse päevaraha määra vähendada kuni 70 protsenti, kui lähetuskohas viibimise ajal tagatakse lähetatule tasuta toitlustamine. Töölähetuse määruse § 4 lõikes 4 sätestatud päevaraha määra vähendamise võimalus ei ole seotud päevaraha maksustamisega ning on oma olemuselt tööõiguslik säte, mis võimaldab tööandjal vähendada päevaraha kuni 6,71 ($22.37 \times 70\% = 15.66$, $22.37 - 15.66 = 6.71$) eurot juhul, kui töötajale tagatakse toitlustamine.

Päevaraha maksmisel üle piirmäära tuleb piirmäära ületav osa deklareerida ja maksustada sarnaselt palgatuluga (TSD lisa 1, koodid 10–13).

Töötaja lähetamine mitme tööandja poolt

Kui töötajal on mitu tööandjat, kes saavad ta lähetusse samal ajal, siis on töötaja kohustatud tööandjat teavitama ka teise tööandja lähetusse saatmise otsusest ning talle määratud päevarahast (töölähetuse määruse § 6).

Kui töötaja saavad välislähetusse mitu tööandjat üheaegselt, siis tuleb töötajale tagada vähemalt minimaalne välislähetuse päevaraha alammäär summas 22,37 eurot päevas. Samas kehtib mitme tööandja poolt makstud välislähetuse päevarahale maksimaalne maksuvaba määr, mis on 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga

järgneva päeva kohta.

Mitme tööandja poolt üheaegselt makstava välislähetuse päevaraha maksustamise selguse tagamiseks on **töötajal kohustus** teavitada oma tööandjat ka teise tööandja lähetusse saatmise otsusest ning talle määratud päevarahast. Kui üks tööandja maksab töötajale päevaraha ja teine tööandja saab päevaraha maksmise kohta teavet, siis ei pea teine tööandja päevaraha maksma, kui lähetus toimus samal perioodil. Seda sellepärast, et kõigepealt arvestatakse esimesena lähetusse saatmise otsuse teinud tööandja makstavat päevaraha. Kui teavitatud tööandja otsustab siiski ka töötajale päevaraha maksta, tuleb arvestada asjaoluga, et mitme tööandja poolt makstud välislähetuse päevaraha maksimaalne maksuvaba määr on 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta. Teavitatud tööandjal on päevaraha maksmise korral võimalik arvutada välja päevaraha maksimaalset maksuvaba määra ületav osa. See kuulub teavitatud tööandja poolt maksustamisele palgatuluna.

Kui lähetusse saadetud töötaja on **kõikide teda lähetavate juriidiliste isikute juhatuse liige** ja teeb otsuse oma lähetusse saatmise kohta korraga kõikide isikute nimel, siis on tal otsustuspädevus selle üle, milline äriühing vormistab lähetuse esimesena ja saab maksta maksuvaba piirmäära ulatuses päevaraha. Ka juhatuse liikmele makstav päevaraha maksuvaba määr mitme äriühingu peale kokku on 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta.

Päevaraha maksmise tingimused

Kui töötaja peab lähetusest saabudes minema saabumise päeval teise välislähetusse, saab talle maksta maksuvaba päevaraha ühekordse määra ulatuses. Töölähetuse määruse § 4 lõike 4 kohaselt välistatakse olukord, kus töötaja saab ühest välislähetusest tülles ja teise välislähetusse minnes ühe päeva eest maksuvaba päevaraha kahekordses määras.

Teeloleku ja lähetuskohas viibimise aja eest makstakse töötajale välislähetuse päevaraha, kui välisriigis asuv lähetuskoht asub vähemalt 50 kilomeetri kaugusel asula piirist, kus paikneb töö tegemise koht (töölähetuse määruse § 4 lg 1).

Töölepingu seaduse kohaselt eeldatakse, et töö tegemise koht lepitakse kokku kohaliku omavalitsuse üksuse täpsusega. Töölähetuse määruses sätestatud lähetuskoha minimaalne kaugus asula piirist, kus asub töökoht, on kehtestatud eelkõige põhjusel, et määratleda teatud minimaalne vahemaa töökoha ja lähetuse sihtkoha vahel, mille olemasolul on töötajal õigus saada tööandjalt päevaraha. Vastasel korral annaks näiteks piiriäärsest töökohast kasvõi mõne kilomeetri kaugusele teise riiki sõitmine õiguse päevaraha taotlemiseks.

Vahemaad asula piirist, kus asub töökoht ning lähetuse sihtkoha vahel on teoreetiliselt võimalik määrata

kolmel viisil:

- a) vahemaa õhu kaudu
- b) vahemaa tegelikult läbitud teekonna kaudu
- c) vahemaa tavapärase ja mõistliku ning enimkasutatava tee kaudu.

Tulenevalt nimetatud sätte eesmärgist, lähtub Maksu- ja Tolliamet selle rakendamisel vahemaast tavapärase ja mõistliku ning enimkasutatava tee kaudu.

Välislähetuse päevaraha makstakse töölahetuse määruse § 4 lõike 2 kohaselt:

- ✓ välislähetusse väljasõidu päeva eest, kui välisriiki suunduv sõiduk väljub hiljemalt kell 21.00
- ✓ välisriigist saabumise päeva eest, kui sõiduk saabub pärast kella 3.00.

Näide 1

Lähetus algab 20. jaanuaril ning välisriiki suunduv sõiduk väljub kell 20.50. Väljasõidu päeva eest makstakse päevaraha. Kui sõiduk väljuks 21.20, siis päevaraha maksuvabalt maksta ei saaks.

Näide 2

Lähetus lõpeb 23. jaanuaril ja sõiduk saabub välisriigist 24. jaanuari öösel kell 03.08. Päevaraha makstakse 23. ja 24. jaanuaril toimunud välislähetuse päevade eest. Kui sõiduk saabus välisriigist 24. jaanuari öösel kell 02.45, saaks maksuvabalt maksta päevaraha ainult 23. jaanuari välislähetuse päeva eest.

Töölahetuse määruses seatakse päevaraha maksmine sõltuvusse sõiduki väljumise või saabumise ajast. Seega tuleb lähtuda sõiduki **tegelikust** väljumise või saabumise ajast.

Kui lähetusse minnakse ühistranspordiga, on ühistranspordivahendi saabumise või väljumise aeg üldjuhul kattuv sõidupiletil (mis on käsitletav ühe võimaliku tõendina) märgituga. Kui sõidupiletil märgitud väljumise või saabumise aeg erineb tegelikust väljumise või saabumise ajast, võetakse arvesse tegelik aeg. Maksumaksja peab aga arvestama sellega, et tegelikku saabumise või väljumise aega tuleb tal vajadusel Maksu- ja Tolliametile ka tõendada, nt oma sõidukile pileti müünud ettevõtte kinnituskirjaga või muu tõendiga.

Päevaraha maksmine kaugsõiduautojuhtidele

Töölähetus ja välislahetuse maksuvaba päevaraha

Eesti äriühingus töötavate kaugsõiduautojuhtide (residendist ja mitteresidendist töötajate) ajutine töötamine teises riigis saab toimuda, kas:

- ✓ töölähetusena Eesti töölepingu seaduse (TLS) alusel või
- ✓ lähetatud töötajana Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 96/71/EÜ alusel.

Lisainfo Tööinspektsiooni kodulehelt

Töölähetus Kolmandate riikide töötaja lähetatud töötajana

Nii töölepingu seaduse mõistes töölähetusel viibival töötajal kui ka direktiivi mõistes lähetatud töötajal on õigus saada hüvitist lähetusega kaasnevate täiendavate kulude, näiteks reisi-, majutus- ja söögikulude katteks.

Kaug sõiduautojuhile kohaldub Eesti töölepingu seadus

Eesti äriühingu (tööandja) ja residendist või mitteresidendist kaugsõiduautojuhi (töötaja) vahel sõlmitud töölepingule kohaldub **üldreeglina** Eesti töölepinguseadus.

Seda seisukohta toetab rahvusvahelise eraõiguse seaduse (REÕS) § 35, mille lõige 1 sätestab, et töölepingu puhul ei tohi õiguse valik viia selleni, et töötajatelt võetakse kaitse, mis talle on tagatud selle riigi õiguse imperatiivsete sätetega, mis kuuluksid kohaldamisele õiguse valiku puudumisel vastavalt § 35 lõikele 2.

REÕS § 35 lõige 2 sätestab, et õiguse valiku puudumisel kohaldatakse töölepingule selle riigi õigust, kus:

1. töötaja lepingut täites harilikult oma tööd teeb, isegi kui ta ajutiselt töötab mõnes teises riigis;
2. **asub tegevuskoht, mille kaudu töötaja on tööle võetud, kui töötaja ei tööta harilikult ühes ja samas riigis.**

Sama paragrahvi lõige 3 lisab veel, et lõikes 2 sätestatud ei kohaldata, kui asjaoludest nende kogumis selgub, et tööleping on tugevamalt seotud mõne teise riigiga. Sellisel juhul kohaldatakse selle teise riigi õigust.

Praktikas on enamlevinud olukord, kus Eesti äriühingu (tööandja) **tegevuskoht asub Eestis** ja kaugsõiduautojuht võetakse tööle Eesti tegevuskoha kaudu. Samuti kaugsõiduautojuhid ei tööta harilikult ühes ja samas riigis, vaid teevad sõite erinevates riikides.

Kaug sõiduautojuhile saab vormistada töölähetust Eestist ja maksta talle maksuvaba välislähetuse päevaraha Eesti reeglite alusel

Eesti töölepinguseadus näeb ette, et töölepingu kirjalikus dokumendis sisaldub muuhulgas töö tegemise koht (§ 5 punkt 8). Töölepinguseadus räägib ainult ühest töö tegemise kohast ning seda eeldusega, et töö tegemise koht on kokku lepitud kohaliku omavalitsuse üksuse täpsusega (§ 20).

Eesti äriühing (tööandja) ja residendist või mitteresidendist kaugsõiduautojuht võivad märkida töölepingus töö tegemise kohaks Eesti Vabariigi ja konkreetsemalt tööandja tegevuskoha. Seetõttu on tööandjal võimalik ka kaugsõiduautojuhile vormistada töölähetust Eestist (TLS § 21) ja maksta talle Eesti tulumaksuseaduses sätestatud piirmääras välislähetuse maksuvaba päevaraha.

Seda ka olukorras, kus mitteresidendist kaugsõiduautojuhi töölepingule kohaldub Eesti töölepinguseadus, kuid ta töötab väljaspool Eestit ning seetõttu tema töötasu maksustatakse tulumaksuga tema elukohariigis ehk residendiriiigis.

Näiteks Eesti äriühingus töötab Ukraina residendist kaugsõiduautojuht, kelle töölepingus on töökohana kokku lepitud Eesti äriühingu (tööandja) tegevuskoht ning ta teeb sõite Poola, Valgevene, Ukraina vahel ja Eestis üldse ei viibi.

Eesti äriühingul on võimalik kaugsõiduautojuhile vormistada töölähetus Eestist ja maksta talle maksuvaba välislähetuse päevaraha Eesti reeglite alusel.

NB! Eesti tulumaksuseadust ei kohaldata ainult juhul, kui kaugsõiduautojuhi töösuhtele kohaldub välisriigi õigus.

Välislähetuse päevaraha peab hüvitama lähetusest tulenevad lisakulud, eelkõige katma kõrgemad toitlustamiskulud, kuid hüvitama ka muud ettenägematud reisi- ja majutuskulud, mis võivad kaugsõiduautojuhil kodust eemaloleku ajal tekkida ja mida ei ole võimalik kuludokumentidega tõendada.

Välislähetuse päevaraha maksuvaba piirmäär on:

- ✓ 50 eurot päevas välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus, ja
- ✓ 32 eurot päevas iga järgneva päeva kohta.

Tööandja ja töötaja kokkuleppel võib päevaraha maksta ka rohkem, kuid sel juhul maksustatakse piirmäära ületav osa töötasuna.

Eesti-sisesel lähetusel, päevaraha maksuvaba piirmäära ette nähtud ei ole, sest lähetus on ajaliselt

lühem ja kodust eemalolek ei tekita nii palju lisakulusid. Eesti-sisesel lähetusel ei saa tööandja töötajale kuludokumentide alusel maksuvabalt hüvitada lähetusega seotud toidukulusid.

Lisainfo

Kaug sõiduautojuhi lähetamine

Päevaraha tööjõurendis osalevale töötajale

Tööjõurendis osaleva töötaja töölähetusse saatmise ning talle maksuvaba päevaraha maksmise võimalus sõltub töö tegemise reaalsest asukohast ja töö tegemise ajast. Töötajaga sõlmitavas töölepingus peab töö tegemise asukoha fikseerima, lähtudes reaalsest töö tegemise asukohast.

Püsivalt väljaspool alalist elukohta kindlas kohas töötamise korral on elukohast eemal viibimisest tekkivad kulutused töötasu osa. Püsiva asukohaga tööd saab teha töökoha läheduses elav töötaja ning kaugemal elaval töötajal on võimalik elukohta vastavalt muuta. Sellist võimalust aga ei ole, kui töö on liikuva iseloomuga. Seega juhul, kui inimene töötab väljaspool oma alalist elukohta püsivalt kindlas kohas, peaks temaga sõlmitavas töölepingus fikseerima töö tegemise asukohana vastava töö tegemise asukoha reaalse piirkonna ning sellist töötajat ei saaks käsitleda vastavas töökohas lähetuses olevana ega maksta talle maksuvabalt päevaraha.

Näide 1 Rentimine pikemaks ajaks ühele ettevõttele

Eestis tööjõurendiga tegelev ettevõtte rendib oma töötaja pikaajaliselt Soome ettevõttele. Töötajaga sõlmitavas töölepingus peab märkima töö tegemise reaalse asukoha (Soome ettevõtte asukoha piirkonna) ning sellist töötajat ei saa käsitleda Eestist Soome lähetusse läinuna ega maksta talle Soomes viibimise eest maksuvaba päevaraha.

Kui töötajat renditakse pikemaks ajaks erinevatele ettevõtetele ning töökoht ühe rendilevõtja juures ei ole püsiv, tuleb hinnata töötaja töötegemise asukoha fikseerimisel töötamise tegelikke asjaolusid.

Kui töötajat renditakse küll erinevatele ettevõtetele, kuid need asuvad ühes piirkonnas, tuleb sarnaselt eelkirjeldatud situatsioonile fikseerida töö tegemise asukohana vastava töö tegemise asukoha reaalne piirkond. Sellist töötajat ei saa käsitleda vastavas piirkonnas lähetuses olevana ega maksta talle maksuvabalt päevaraha. Kui töötajat renditakse aga erinevatesse piirkondadesse, tuleb töö tegemise asukohana töötajaga sõlmitavas lepingus fikseerida see piirkond, millega selline töötamine on enim seotud.

Näide 2 Rentimine pikemaks ajaks ühes piirkonnas asuvatele erinevatele ettevõtetele

Eestis tööjõurendiga tegelev ettevõtte rendib oma töötaja pikaajaliselt mitmele Helsingis asuvale

ettevõttele. Töötajaga sõlmitavas töölepingus tuleb märkida töö tegemise asukohana konkreetne piirkond (Helsingi ja sellist töötajat ei saa käsitleda Eestist Helsingisse lähetusse läinuna ega maksta talle Helsingis viibimise eest maksuvaba päevaraha.

Näide 3 Rentimine lühemaks ajaks erinevates piirkondades asuvatele ettevõtetele

Eestis tööjõurendiga tegelev ettevõtte rendib oma töötajaid lühemateks perioodideks erinevates piirkondades asuvatele ettevõtetele, nt 2 kuud Eestis, 1 kuu Soomes ja 1 kuu Rootsis. Sõltuvalt asjaoludest võib töötaja viibimine Soomes ja Rootsis olla käsitletav töölähetusena, mille eest võib isikule maksta maksuvaba päevaraha. Eestis on maksuvaba päevaraha maksmine võimalik juhul, kui renditud töötaja rendilepingu järgne töökoht on kaugemal kui 50 km tema tavapärasest töökohast. Kui renditöötaja tavapäraseks töökohaks on kokku lepitud Eesti, siis eestiseselt ei ole tegu lähetusega ning maksuvaba päevaraha maksta ei saa.

Hindamaks seda, kas tööjõurendis osalevate töötajate puhul on lähetuse vormistamine ning maksuvaba päevaraha maksmine põhjendatud, lähtub Maksu- ja Tolliamet töö tegemise reaalsest asukohast ning maksukorralduse seaduse §-st 84. Selle kohaselt, kui tehingu või toimingu sisust ilmneb, et see on tehtud maksudest kõrvalehoidumise eesmärgil, kohaldatakse maksustamisel sellise tehingu või toimingu tingimusi, mis vastavad tehingu või toimingu tegelikule majanduslikule sisule. (Tallinna Ringkonnakohtu otsus [nr 3-06-2092](#).)

Kui töötaja on lähetuses sõiduautoga või muu transpordivahendiga, mis ei ole käsitletav ühissõidukina, tuleb vajadusel sõiduki väljumist enne kella 21.00 või saabumist pärast kella 3.00 samuti Maksu- ja Tolliametile tõendada.

Töötamine välisriigis

TÖÖTAMINE VÄLISRIIGIS

Tulumaksuga ei maksustata:

- ✓ ametnikule, töötajale või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmele tööandja või tema asemel kolmanda isiku makstavat teenistus-, töö- või ametilähetusega seotud sõidu-, majutus- ja muude kulude hüvitist ning välislähetuse päevaraha ja välislähetustasu,
- ✓ ametniku perekonnaliikme eest makstavat nimetatud kulude hüvitist, ning
- ✓ teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamisega seotud kolimiskulude hüvitist

töö tegemise kohas kehtivates piirmäärades, kui töö tegemise koht asub välisriigis (tulumaksuseaduse § 13 lg 3 p 1¹).

Seega, kui töö tegemise asukoht on välisriigis ning töötaja saadetakse sealt välislähetusse, siis tuleb lähetuskulude hüvitamise maksustamisel lähtuda töö tegemise asukohariigis kehtivatest piirmääradest.

TÕEND A1

Kui töötaja välisriiki töölemine on lühiajaline (kuni 2 aastat), siis peab tööandja taotlema töötajale Sotsiaalkindlustusametilt tõendi A1 (lisainfo [Sotsiaalkindlustusameti lehel](#)). Sellega tõendab välismaal ajutiselt töötav inimene sealse riigi ametkonnale, et kõik sotsiaalkindlustusmaksed tasutakse tema eest koduriigis, kus talle on tagatud kõik sotsiaalsed õigused ja hüved.

Vormi A1 alusel ei saa töölähetuse päevaraha maksta automaatselt maksuvabalt, kuna tegu ei ole töölepingu seaduse mõistes töölähetusega. Töölähetusega oleks tegu juhul, kui töötaja läheks välisriiki täitma oma tööandja huvides samu tööülesandeid, mida ta Eestiski täidab, alludes jätkuvalt siinse tööandja juhendamisele ja kontrollile.

Näide

Eesti ettevõtte on sõlminud töötajaga tähtjalise töölepingu, mille kohaselt on töötaja töökohaks Soome. Ettevõtte taotles töötajale tõendi A1. Sellisel juhul ei ole tegemist töölähetusega, vaid välismaale tööle asumisega ning ettevõtte ei saa maksta töötajale päevaraha maksuvabalt.

Lähetusega kaasnevad kulud

MAJUTUSKULU

Töö- või ametilähetuses majutusele tehtud kulusid ei maksustata.

TRANSPORDIKULU

Lähetusega kaasnevad transpordikulud kuuluvad maksuvabalt hüvitamisele sõltumata kulu suurusest.

Kui töötaja läheb töölähetusse isikliku sõiduga, siis hüvitatakse kuludokumendi alusel lähetusega seonduvad kulud, sõiduga lähetuses kasutamise otseselt seotud ja täiendavalt tekkinud kulud, välja arvatud remondi- ja hoolduskulud (töölähetuse määruse § 2 lg 4).

Isikliku sõiduga lähetuses kasutamise korral ei laiene töölähetuse määruse alusel makstavale

hüvitisele isikliku sõiduauto hüvitise maksimaalne maksuvaba piirmäär 335 eurot. Ilma kuludokumentideta isikliku sõiduauto kasutamise eest hüvitise maksmisel rakendub sõiduauto määruuses sätestatud maksimaalne maksuvaba piirmäär. Ühele töötajale makstava hüvitise maksuvaba piirmäär on sõitude kohta arvestuse pidamise korral kuni 0,30 eurot kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 335 eurot kalendrikuus iga hüvitist maksva tööandja kohta.

Seega on tööandjal võimalik valida, kas ta hüvitab töötaja isikliku sõiduauto lähetuses kasutamise töölähetuse määruuse alusel (s.t kuludokumentide alusel ilma maksimaalse maksuvaba piirmäärata) või sõiduauto määruuse alusel (s.t arvestuse olemasolul maksimaalselt maksuvabalt 335 eurot kuus). 3.3

MUUD KULUD

Töötajal on õigus nõuda tööandjalt töölähetusega kaasnevate sõidu- ja majutuskulude ning tööülesande täitmisega kaasnevate muude **mõistlike kulude** hüvitamist. Need võivad olla näiteks sõidupiletite ostmise, reisikindlustuse, viisa vormistamise, välisriigis kasutava rendiauto kasutamise, parkimise, taksosõidu, pagasiveo, valuutakursside vahest tulenevad või muud sarnased kulud. Need kulud hüvitatakse töötajale kulu tõendava dokumendi alusel (töölähetuse määruuse § 2).

Mõistlikeks tööga seotud kuludeks ei saa pidada selliseid töötaja poolt tehtud kulutusi, mis oleksid töötajal tekkinud sõltumata sellest, kas ta viibis töölähetuses või mitte.

VÄLISVALUUTAS TEHTUD KULUTUSTE HÜVITAMINE

Välisvaluutas tehtud kulutused hüvitatakse töötajale Eestis käibel olevas rahas, võttes aluseks kuludokumendil kajastatud või lähetuspäevale järgneval tööpäeval kehtinud Euroopa Keskpanga päevakursi, või lähtudes lähetatu tegelikult kantud kuludest (töölähetuse määruuse § 2 lg 5).

Seega on tööandjal valida, kas ta hüvitab lähetatud töötajale välisvaluutas tehtud kulutused

- ✓ kuludokumendil märgitud kuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga päevakursi alusel, või
- ✓ lähetusest saabumise päevale järgnenud tööpäeval kehtinud Euroopa Keskpanga päevakursi alusel või
- ✓ vastavalt lähetatu poolt tegelikult kantud kulutustele (pangaväljavõtte või valuutavahetuse dokumendi alusel).

Näiteks kui töötaja on tasumisel kasutanud krediitkaarti, on tööandjal võimalus tegelike kulutuste kindlakstegemisel lähtuda töötaja krediitkaardi väljavõttest ning hüvitada sellel näidatud kulu eurodes, vajaduseta konverteerida välisvaluutas tehtud kulutusi vahetuskursi alusel.

Lähetuse ja puhkuse ühildamine

Kui töötaja ühildab lähetuse välisriiki samas välisriigis toimuva puhkusega, siis arvestatakse ja maksustatakse töötajale tehtud kulud järgnevalt.

- ✘ Kui töötaja läheb poolte kokkuleppel oma puhkuse arvelt lähetuse sihtkohta enne lähetuse algust või naaseb lähetuskohast peale lähetuse lõppu, siis jäävad puhkusepäevad päevaraha ja majutuskulude arvestusest välja, kuid sõidukulu hüvitamine on tööandja kulu, sest ka ilma puhkuseta oleks tööandja pidanud töötaja oma kulul lähetusse saatma ja lähetusest tagasi tooma.
- ✘ Kui töötaja puhkuse ajal lähetuskohta minek või sealt tulek tööandjale sõidukulu ei suurenda, siis erisoodustust ei teki. Kui sõidukulu suureneb, siis on tööandjal õigus sõidukulu maksuvabalt hüvitada lähetuse järgse kuupäeva sõidukulu ulatuses. Kallinenud sõidukulu osa (lähetuse järgse kuupäeva ja töötaja isiklikes huvides valitud kuupäeva sõidukulude vahe) tasub töötaja ise, või kui sõidukulu hüvitab tööandja, siis maksustatakse see erisoodustusena.
- ✘ Kui lähetusena vormistatakse puhkusereis, millel puudub teine eesmärk, siis maksustatakse kõik töötajale hüvitatud kulud erisoodustusena.
- ✘ Kui lähetusse minekuks soetatakse soodsama hinnaga sõidupiletid nii, et nädalavahetus jääb sisse, vormistatakse üldjuhul ka lähetus vastavalt sõidupileti kuupäevadele. Samas ei saa välistada olukorda, kus lähetus on vormistatud esmaspäevast, kuid sõidupilet on ostetud vahetult eelnevas nädalavahetuseks, või lähetus lõppeb reedel, aga sõidupilet on ostetud pühapäevaks. Kuna tegemist on eelkõige tööandja rahaliste vahendite kokkuhoiduga (nädalalõpu eest ei maksta päevaraha ega hüvitata majutust), mitte töötajale erisoodustuse andmisega, võib lugeda sõidupiletid, mille kuupäevad on lähetusele vahetult eelnevatel või järgnevatel puhkepäevadel lähetusega seotud kuluks ja erisoodustust ei teki.

Kolmanda isiku kinnimakstud lähetus

Tulumaksuseaduses ja töölähetuse määruses sisalduva kolmanda isiku poolt makstava päevaraha regulatsiooni läbivaks põhimõtteks on isiku võimalus maksta enda huvides füüsilisele isikule välislähetuse päevaraha ka situatsioonides, kus see füüsiline isik ei ole tema töötaja.

Sellisest võimalusest hoolimata peab kolmanda isiku poolt füüsilisele isikule päevaraha maksmisele eelnema selle füüsilise isiku lähetusse saatmine tema tööandja poolt. Töölepingu seaduse kohaselt saab töötajat lähetada vaid tema tööandja, mitte kolmas isik. Kolmas isik on eriregulatsiooni tähenduses üldjuhul lähetatut (töötajat või ametnikku) vastu võttev isik või asutus, kes ei ole lähetatule tööandjaks.

Kui kolmas isik soovib kasutada ettevõtte töötaja oskusi enda huvides ning tööandja ja kolmas isik saavutavad kokkuleppe, mille kohaselt on tööandja nõus saatma oma töötaja kolmanda isiku juurde või huvides lähetusse, peab lähetuse vormistama tööandja.

Töölähetuse määruse § 5 märgib, et juhul, kui töötajale maksab välislähetuse päevaraha kolmas isik, on tööandja kohustatud päevarahana maksma vähemalt töölähetuse määruse §-s 3 sätestatud alammäär (s.o 22,37 eurot) ja kolmanda isiku makstava summa vahe. Töötaja on kohustatud esitama tööandjale kolmanda isiku kinnituse päevaraha maksmise kohta või ise kinnitama selle saamist.

Töölähetuse määruse § 8 lõike 1 kohaselt kohaldatakse päevarahale või päevarahade summale töölähetuse määruse § 7 lõike 1 punktis 3 sätestatud piirmäär (s.o 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta) juhul, kui päevaraha maksab ainult kolmas isik või lisaks tööandjale ka kolmas isik, arvestades esimesena tööandja makstavat päevaraha. Seega tagatakse sellise regulatsiooniga see, et kolmanda isiku huvides lähetusse saadetud töötajale makstakse välislähetuse eest päevaraha vähemalt 22,37 eurot päevas ning maksustamisele kuulub päevaraha summas, mis ületab 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta. Seejuures võetakse esimesena arvesse tööandja makstavat päevaraha.

Üldiselt maksab töötaja oskustest huvitatud kolmas isik töötajale ise päevaraha ning kannab majutuskulud ja lähetusega seonduvad muud kulud (sõidupiletid, muud töölähetusega seotud mõistlikud kulud), kuid on võimalik, et sellised kulud kantakse ning päevaraha makstakse koos tööandjaga. Seega võib esineda olukordi, kus päevaraha maksab või majutuskulu kannab:

- ✓ tööandja
- ✓ tööandja ja kolmas isik
- ✓ ainult kolmas isik.

Kui majutuskulud ja lähetusega seotud kulud kannab või päevaraha maksab vaid tööandja, on ta kohustatud järgima piirmäärasid ning maksustama kehtestatud piirmäärasid ületavad summad.

Näide 1

Kui tööandja saadab töötaja välislähetusse ning maksab päevaraha 40 euro päevas, kuulub piirmäär ületav summa 8 eurot ($40 - 32 = 8$) tööandja poolt maksustamisele palgatuluna. (50 euro välislähetuse päevaraha piirmäär on kuus töölähetuse kohta ära kasutatud)

Näide 2

Kui tööandja ja kolmas isik lepivad kulude kandmises kokku selliselt, et tööandja maksab töötajale päevaraha 51,13 eurot ning kolmas isik kompenseerib tööandjale piirmäär ületava osa (19,17 eurot), tuleb maksuvaba piirmäär ületav summa siiski tööandja poolt deklareerida palgatuluna (50 euro välislähetuse päevaraha piirmäär on kuus töölähetuse kohta ära kasutatud).

Näide 3

Kui kolmas isik maksab töötajale ise päevaraha piirmäära ületavas summas (nt 44,74 eurot), kuulub piirmäära ületav summa maksustamisele kui väljamakse füüsilise isikule (TSD lisa 1 väljamakse liik 51). Kolmas isik ei pea piirmäära ületavat summat palgatuluna maksustama, kuna füüsilise isiku ning kolmanda isiku vahel puudub töösuhe.

Teenistuslähetus

Teenistuslähetus on ametniku saatmine ametisse nimetamise õigust omava isiku või tema volitatud isiku korraldusel kindlaksmääratud ajavahemikus täitma teenistusülesannet väljaspool alalise ametikoha asukohta või koolitusele väljaspool alalise ametikoha asukohta (tulumaksuseaduse § 13 lg 3 p1 ja avaliku teenistuse seaduse § 44).

Lähetuse vormistamise kord ja lähetuskulude maksuvabad piirmäärad on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 19.12.2012. aasta määrusega nr 112 „Ametniku teenistuslähetusse saatmise, lähetuskulude hüvitamise ning päevaraha maksmise tingimused ja kord ning päevaraha määr“.

Avaliku teenistuse seaduse § 5 kohaselt on avalik teenistus töötamine riigi või kohaliku omavalitsuse ametiasutuse üksuse avalik-õiguslik teenistus- ja usaldussuhe ametnikuga ametiasutuse ülesannete täitmiseks, mis on avaliku võimu teostamine ning riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse eraõiguslik töösuhe isikuga ametiasutuse ülesannete täitmiseks, mis on üksnes avaliku võimu teostamist toetav töö.

Avaliku teenistuse seadus laieneb (kui põhiseaduse või teiste seadustega ei sätestata teisiti) ka seaduse § 2 lg-s 3 toodud isikutele (kohtunikud, riigikontrolör jne) ja seega saab ka neid isikuid saata teenistuslähetusse (avaliku teenistuse seadus § 44).

Siinkohal ei maksustata kulutusi, mida Eesti Vabariigi välisesindus teeb seoses diplomaadi osalemisega välissuhtlemise eesmärgil korraldatud diplomaatilisel vastuvõtul, kohtumisel või muul üritusel.

Ametniku teenistuslähetusse saatmise otsus tehakse kehtestatud korra alusel. Lähetusse saatmise otsuses tuleb märkida lähetuse sihtkoht, organisatsioon, kuhu lähetatav suunatakse, lähetuse kestvus, eesmärk ning lähetuskulude hüvitamise ja päevaraha määr.

Nii nagu töölähetuse puhul, on ka teenistuslähetusel võimalik lähetataval ametnikul nõuda ametiasutusest lähetuskulude katteks **avanssi** lähetuskulude eeldatavas suuruses. Töölähetuse puhul kasutatakse küll mõistet „lähetusega seonduvad võimalikud kulud,“ kuid lähetaja poolt väljamakstud summa olemus jääb olenemata erinevate mõistete kasutusest samaks. Kui ametnik on teavitanud ametiasutust lähetuskulude katteks avansi saamise vajadusest ja seda ei võimaldata, siis võib ametnik

lähetusse minekust keelduda.

Lähetus ja lähetuskulude hüvitamine tuleb teenistuselähetuse määruse § 3 kohaselt vormistada kooskõlas ametiasutuse asjaajamist, raamatupidamisarvestust ja -aruandlust reguleerivates õigusaktides sätestatud nõuetega.

Ametiasutus hüvitab teenistuselähetuse määruse § 3 lg 3 kohaselt ametnikule dokumentaalselt tõendatud lähetusega seotud sõidu-, majutuskulud ja muud lähetusülesande täitmisega seotud kulud ning maksab lähetuses viibimise aja eest päevaraha.

Erinevalt töölähetusest on teenistuselähetusega seotud **sõidukulude** hüvitamise tingimused täpsemalt reguleeritud. Sõidukulud lähetuskohta ja tagasi alalise teenistuskoha hüvitatakse sõidupileti või muu kulu tõendava dokumendi alusel. Sõidukuludena käsitletakse ka sõidupileti ettetellimiskulusid, lennujaama, reisija- ja väljalennumaksudid. Töölähetuse puhul kuuluvad sellised kulud muu mõistliku kulu definitsiooni hulka. Teenistuselähetusega kaasnevad muud kulud hüvitatakse kulu tõendava dokumendi alusel vastavalt ametiasutuse sisesele korrale.

Tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punkti 1 ja teenistuselähetuse määruse § 4 kohaselt on ametnikule makstava välislähetuse päevaraha alammäär 32 eurot päevas ja ülemäär 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta. Päevaraha maksuvaba piirmäär ületav osa maksustatakse palgatuluna. Sarnaselt töölähetusega on võimalus vähendada päevaraha suurus 70 protsenti, kui lähetuskohas viibimise ajal tagatakse lähetatule tasuta toitlustamine. Lähetuses toitlustamise korral saab vähendada päevaraha kuni 9,60 (32 x 70% = 22.40, 32 - 22.40 = 9.60) eurot.

Tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punktide 1²-1⁵ kohaselt **ei maksustata tulumaksuga erandina:**

- ✓ rahvusvahelisel tsiviilmissioonil osalemise seaduse alusel missioonil osalevale eksperdile makstavat päevaraha, mis ei ületa Euroopa Liidu Nõukogus tsiviilmissioonidele kokkulepitud päevaraha ülemmäära, ning sõidu-, majutus- ja muude kulude hüvitist;
- ✓ kaitseväeteenistuse seaduse alusel rahvusvahelises sõjalises operatsioonis osalevale tegevväelasele makstavat päevaraha, mis ei ületa käesoleva lõike punktis 1 sätestatud välislähetuse päevaraha maksuvaba piirmäära neljakordset ulatust;
- ✓ Euroopa Liidu rahastatavas mestimis- või tehnilise abi ja teabevahetuse projektis osalevale eksperdile makstavat päevaraha, mis ei ületa Euroopa Komisjoni kehtestatud päevaraha ülemmäära;
- ✓ Euroopa Liidu institutsiooni või asutuse juures riikliku eksperdi ülesandeid täitvale ametnikule või töötajale makstavat päevaraha, mis ei ületa selle institutsiooni või asutuse kehtestatud päevaraha ülemmäära, ning sõidu-, majutus- ja muude kulude hüvitist.

Kolmanda isiku huvides teenistuselähetusse saatmisel, päevaraha maksmisel mitme tööandja poolt ja välislähetusest tulemise ning teise välislähetusse minemise korral päevaraha maksmise ning päevarahade arvestamise aluseks oleva sõiduki väljumise ning saabumise aja osas kehtivad samasisulised sätted nagu töölähetuse puhul.

Ametniku lähetusse sõitmisest ja lähetuses isikliku **sõiduauto kasutamisest tulenevate kulude hüvitamise** aluseks on kulusid tõendav dokument. Lähetusse saatnud ametiasutusel on võimalus valida kahe kulude hüvitamise võimaluse vahel:

- ✓ kas hüvitada ametnikule sõidukulud kuludokumentide alusel, või
- ✓ maksta ametnikule sõitude kohta arvestuse pidamisel kuni 0,30 eurot kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 335 eurot kalendrikuus.

Maksuvabalt hüvitatavate ja muude lähetusülesannete täitmise kulude alla ei kuulu teenistuselähetuses isikliku auto kasutamisel tekkivad remondi- ja hoolduskulud.

Välislähetustasu maksmise korral ametnikule päevaraha ei maksta, sest välislähetustasu makstakse ametnikule, kes on lähetatud välisriiki pikaajalisele välislähetusele kauemaks kui kuus kuud (Vabariigi Valitsuse 19.12.2012 määruse nr 115 „Ametniku pikaajalise välislähetusse saatmise kord, lähetustasu lähtesummad ning lähetustasu arvutamise ja maksmise kord, lähetuskulude hüvitamise tingimused ja kord, hüvitavate ravikulude loetelu, kaasasoleva perekonnaliikme eest välislähetustasu suurendamise ja maksmise kord ning abikaasatasu maksmise tingimused ja kord“).

Ametilähetus

Tulumaksuseaduse § 13 lõige 3 punkt 1 ja töölähetuse määrus kohalduvad ka juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikme lähetustele.

Juriidilise isiku juhtimis- ja kontrollorgani liikmed, keda ametilähetusega kaasnevate tööülesannete täitmiseks saab lähetada, on juhatus, nõukogu, täis- või usaldusühingut esindama volitatud osanik, prokurist, asutaja kuni juriidilise isiku registrisse kandmiseni, likvideerija, pankrotihaldur, audiitor, revident või revisjonikomisjon (tulumaksuseaduse § 9 lg 2).

Loetelu isikutest, kes saavad olla juhtimis- ja kontrollorgani liikmed, ei ole lõplik ja samuti loetakse juhtimisorganiks välismaa äriühingu filiaali juhatajat ning püsiva tegevuskoha tegevusjuhti. Juriidilise isiku juhtimis- ja kontrollorgani liikme puhul loetakse töökohaks koht, kus ta oma ametiülesandeid harilikult täidab. Juhtimis- või kontrollorgani liikme lähetajaks on juriidiline isik, kelle juhtimis- või

kontrollorgani liige lähetatu on.

Kuigi juhtimis- või kontrollorgani liikmele rakendatakse töölähetuse määruse sätteid, on tema lähetamisel ja lähetusega kaasnevate kulude hüvitamisel siiski erisusi, võrreldes töötajate lähetamisega. Peamiseks erisuseks on see, et juhtimis- või kontrollorgani liikme lähetust ja tööülesannete täitmisest tulenevate kulude hüvitamist ei reguleeri töölepingu seadus. Nii puudub juhtimis- või kontrollorgani liikme lähetuse korral juriidilisel isikul seadusest tulenev kohustus maksta lähetatule päevaraha.

Kui juriidiline isik otsustab siiski maksta juhtimis- või kontrollorgani liikmele lähetuse korral päevaraha, siis vastavalt tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punktile 1 ja töölähetuse määruse § 7 lõike 1 punktile 3 ei kuulu maksustamisele päevaraha suurusega 50 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta kuni 32 eurot päevas.

Muude ametilähetusega kaasnevate tööülesannete täitmiseks tehtud kulude hüvitamise võimaluse näeb ette VÕS § 628 lõige 2. Selle kohaselt, isegi kui juhtimis- või kontrollorgani liikmega ei ole sõlmitud käsunduslepingut, peab käsundiandja hüvitama käsundisaajale mõistlikud kulud, mida käsundisaaja on käsundi täitmiseks teinud ja mida ta võis vastavalt asjaoludele vajalikuks pidada, välja arvatud siis, kui kulud tuleb katta käsundisaaja tasu arvelt.

Seega näevad tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punkt 1 ja töölähetuse määrus ette juhtimis- või kontrollorgani liikme lähetamise puhul (sarnaselt töötaja lähetamisega) päevaraha maksuvaba piirmäära, kuid päevaraha ja majutuskulu ning muude kulude hüvitamine on juriidilise isiku ja lähetatu kokkuleppe küsimus.

Kui juriidiline isik maksab juhtimis- või kontrollorgani liikmele päevaraha, hüvitab majutuskulu või tööülesannete täitmisega seotud kulud, olenemata sellest, et lähetatu sai juhatuse või nõukogu liikme tasu, kohaldatakse tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punktis 1 ja töölähetuse määruses sätestatud piirmäärasid. Kõik kulud, mida juriidiline isik otsustab lähetatule seoses ametilähetusega maksta, hüvitatakse kulu tõendava dokumendi alusel.

Ametilähetuses isikliku sõiduauto kasutamisel, puhkuse ühildamisel ametilähetusega, välislähetusest saabumisel teise välislähetusse mineku korra puhul ja päevaraha maksmisel ning kolmanda isiku huvides lähetamisel kehtivad samad põhimõtted nagu töölähetuse puhul.

Spordilähetus

Töölähetuse määruses sätestatud kohaldatakse ka spordiseaduse §-s 7 nimetatud isikutele spordilähetusega seoses makstava sõidu- ja majutuskulude hüvitise ning välislähetuse päevaraha maksustamisel.

Spordiorganisatsioonil on õigus lähetada oma liikmeks olevaid või oma liikmeks oleva spordiorganisatsiooni liikmeks olevaid sportlasi, treenereid, kohtunikke, spordiarste ning teisi spordi korraldamisega seotud isikuid põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks väljapoole lähetatava alalise tegevuskoha asukohta (spordiseaduse § 7).

Kuigi spordiseaduse §-s 7 nimetatud isikute lähetuse korral kohaldatakse sõidu- ja majutuskulude hüvitiste ja päevarahade maksustamisel töölähetuse määrust, ei maksustata üle piirmäära makstud päevaraha palgatuluna, kuna üldjuhul puudub spordiorganisatsioonil lähetatuga töölepinguline suhe.

Üle piirmäära makstavad summad deklareeritakse deklaratsiooni TSD lisas 1 väljamakse liigiga 51

Loovisiku lähetus

Töölähetuse määrust kohaldatakse ka loovisikute ja loomeliitude seaduses (LLS) nimetatud loovisikule tema loometööga seotud lähetusega seoses makstava sõidu- ja majutuskulude hüvitise ning välislähetuse päevaraha maksustamisel.

Loovisik on autor või esitaja, kes tegutseb kujutava või rakenduskunsti, lavakujunduse, audiovisuaalse kunsti, lavakunsti, kirjanduse, muusika või arhitektuuri alal. Loovisik kuulub ühte või mitmesse loomeliitu, mis toetab ja edendab vastavat loomeala ning toetab oma liikmeks olevate loovisikute loometegevust. (LLS ja autoriõiguse seaduse mõistes).

Vabakutseline loovisik on LLS § 3 kohaselt § 2 lõikes 1 märgitud loomealal tegutsev autor või esitaja, kes ei ole avalikus teenistuses või ei tööta töölepingu või muu püsiva iseloomuga võlaõigusliku lepingu alusel. Vabakutseline loovisik kantakse äriregistrisse. Sisuliselt on vabakutselise loovisiku puhul tegemist füüsilisest isikust ettevõtjaga ja kui vabakutseline loovisik ei saa oma loometegevusest sissetulekut, on tal õigus taotleda ja saada loomeliidu kaudu loovisiku toetust.

Töölähetuse määruses sätestatud maksimaalsed **maksuvabad piirmäärad kehtivad vaid loovisikutele**. Vabakutselisi loovisikuid sellisel viisil lähetada ning töölähetuse määruses kehtestatud maksimaalseid maksuvabasid piirmäärasid kasutada ei saa.

Loometoetuse saamise ja taotlemise kord on kehtestatud LLS §-s 16. Vastavalt töölähetuse määruse nr 110 § 1 lõikele 2, kohaldatakse nimetatud määrust LLS nimetatud loovisikule tema loometööga seotud lähetusega seoses makstavatele sõidu- ja majutuskulule ning välislähetuse päevarahale, mis ei kuulu maksustamisele vastavalt tulumaksuseaduse § 19 lg 3 punktile 10. Eeltoodu ei laiene aga loometoetust saavale vabakutselisele loovisikule.

Kuigi loovisiku lähetuse korral kohaldatakse sõidu- ja majutuskulude hüvitiste ja päevarahade

maksustamisel töölähetuse määrust, ei ole üle piirmäära makstud päevaraha maksustatav palgatuluna, kuna üldjuhul puudub organisatsioonil lähetatuga töölepinguline suhe.

Üle piirmäära makstavad summad deklareeritakse deklaratsiooni TSD lisas 1 väljamakse liigiga 51.

Töölähetus - KKK

Töölähetuse küsimused ja vastused

1. Kui tööandja otsustab riigisisese lähetuse korral päevaraha maksta, siis kas see väljamakse kuulub maksustamisele?

Riigisisese töölähetuse korral ei ole võimalik töötajale maksta maksuvaba töölähetuse päevaraha. Kui tööandja otsustab riigisisel töölähetusel ikkagi päevaraha maksta, on nimetatud väljamakse puhul tegemist palga osaga ja see tuleb maksustada ning deklareerida nagu palk. Kui riigisisest päevaraha maksab kolmas isik, kuulub see tulumaksuga maksustamisele nagu muu tulu ja väljamaksjal tuleb tulumaks kinni pidada.

2. Kui töötaja saabub lähetusest ja lahkub järgmisesse lähetusse samal kalendripäeval, siis kuidas maksta päevaraha?

Lähetatule saab maksuvabalt maksta ainult välislähetuse päevaraha ettenähtud piirmääras. Välislähetusest saabumise päeval teise välislähetusse mineku korral makstakse päevaraha ühekordse määra ulatuses.

3. Millist välislähetuse päevaraha summat võib vähendada kuni 70% vastavalt määruse nr 110 § 4 lõikele 4?

Välislähetuse päevaraha summat võib vähendada kuni 70% juhul, kui lähetuskohas viibimise ajal tagatakse lähetatule tasuta toitlustamine. Kuid tööandja poolt määratud välislähetuse päevaraha ei või olla väiksem kui 22,37 eurot. Näiteks, kui tööandja kehtestas välislähetuse päevaraha summaks miinimumnõudele vastava 22,37 ja töötajale tagatakse välislähetuses tasuta toitlustamine, siis võib tööandja päevaraha vähendada kuni 70%, see tähendab maksta töötajale päevarahana 6,71 eurot.

4. Kui töötaja töökoht asub väljaspool Eestit ja töötaja saadetakse lähetusse, siis kas päevaraha makstakse töökoha riigi või Eesti määrade alusel?

TuMS § 13 lg 3 p 1¹ alusel makstakse lähetuskulusid nendes piirmäärades, mis kehtivad selles välisriigis, kus asub töö tegemise koht. Kui töötaja suhtes kehtib TuMS § 13 lg 4, siis lähetusega seotud

väljamakseid Eestis ei maksustata.

5. Inimese tööandja asub Eestis ja töö tegemise koht on välisriigis. Ta on välisriigi resident ja maksab seal kõik oma maksud (nt Eesti äriühingu juhatuse liige). Eesti tööandja lähetab selle töötaja Eestisse. TuMS § 13 lg 3 p 1¹ kohaselt hüvitatakse lähetusega seotud väljamaksud töö tegemise kohas kehtivates piirmäärades, kui töö tegemise koht asub välisriigis. Kas Eesti tööandja jaoks on kohustus või võimalus hüvitada lähetuskulud töö tegemise kohas kehtivates piirmäärades või võib Eesti tööandja rakendada sellisel juhul TuMS § 13 lg 3 p 1 sätestatud Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud piirmäärasid?

TuMS § 13 lg 3 loetleb väljamakseid, mida ei maksustata tulumaksuga. Sama lõike punktis 1¹ sätestatakse, et kui töö tegemise koht on välismaal, siis ei maksustata selles riigis kehtivates piirmäärades tehtud väljamakseid. Seega ei anna TuMS § 13 tööandjale võimalust valida, milliseid piirmäärasid ta kasutada soovib. Töö tegemise riigis kehtestatud lähetuse piirmäärasid rakendatakse selleks, et välisriigis töötaja saaks lähetuse kulud ja väljamaksud hüvitatud samadel alustel kui teised selle riigi töötajad.

6. Millised dokumendid tuleb vormistada, et kolmas isik võiks päevaraha maksta?

Eesti tööandja peab vormistama oma töötajale lähetuse ja võib kinnitada kolmandale isikule tema poolt töötajale hüvitatava välislähetuse päevarahade suuruse. Selle alusel otsustab kolmas isik, kas tema poolt makstavalt välislähetuse päevarahalt kuulub tulumaks kinnipidamisele või saab ta selle hüvitada maksuvabalt.

7. Kas toitlustamine välisriigis on lubatud kanda kuludesse või on see erisoodustus või peab see kuuluma päevaraha sisse?

Tööandja võib välislähetuse päevaraha määra vähendada kuni 70%, kui lähetuskohas viibimise ajal tagatakse lähetatule tasuta toitlustamine.

Päevaraha antakse välislähetusel viibimise ajal muuhulgas ka toitlustamiseks. Kui tööandja katab lisaks antud päevarahale toitlustamise kulud, siis on tegemist erisoodustusega ja tööandja peab nimetatud kulutustelt maksma tulu- ja sotsiaalmaksu.

8. Kas riigisisel lähetusel tööandja poolt kuludokumentide alusel hüvitamisele kuuluvad toitlustuskulud on Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. aasta määruse nr 110 § 2 lg 1 tähenduses töölähetusega kaasnevad ja tööülesande täitmisega seotud mõistlikud kulud?

Alates 1. juulist 2009 ei ole riigisisel lähetusel maksuvaba päevaraha ette nähtud. Samuti ei saa tööandja maksuvabalt hüvitada töötaja toitlustamiseks tehtud kulutusi. Juhul, kui tööandja hüvitab nimetatud kulud, on tegemist erisoodustusega TuMS § 48 tähenduses ja need kuuluvad maksustamisele tulu- ja sotsiaalmaksuga. Seega ei ole töötaja lähetusel toitlustamiseks tehtud kulud määruse tähenduses lähetusülesande täitmisega seotud mõistlikud kulud.

9. Kas hommikusöök hotellis, hommiku- ja/või õhtusöök laeval on erisoodustus või muu lähetusega seotud kulu?

Toitlustamine hotellides, lennukites ja laevades on väljakujunenud tava. Hommikusöök hotellis on tavapäraselt toa maksumuse hulgas, ilma et söögi hind oleks eraldi teada, mistõttu loetakse kogu summa kulude hüvitamisel majutuskuludeks. On majutusasutusi, kes näitavad arvetel eraldi nii majutuse kui ka hommikuse toitlustamise kulusid, kuid samas ei ole võimalik majutust osta ilma hommikusöögita, see tähendab, et majutuse hind ei sõltu sellest, kas majutust sooviti hommikusöögiga või ilma. Sellisel juhul loetakse hommikusöök majutuskulude piirmäära sisse ja selle ulatuses ei maksustata erisoodustusena. Arvete sel viisil esitamine on üldiselt tingitud sellest, et antud riigis on majutusteenusel ja toitlustamisel erinev käibemaksumäär ning arve väljastaja on kohustatud need summad arvel eraldi välja tooma.

Analoogselt hommikusöögiga hotellis ei maksustata toitlustamist lennukis või laeval, kui toitlustamine kuulus piletihinna sisse, olenemata sellest, kas toitlustamist sooviti või mitte.

Juhul, kui toitlustamine telliti lisaks, osteti pardal, on selle hüvitamine tööandja poolt erisoodustus. Kui soovitakse hüvitada eelnimetatud toitlustamise kulusid, tuleb nende summade võrra vähendada vastavate päevade välislähetuse päevaraha – see tähendab, kui toitlustamise hüvitamise kulu ja makstud päevaraha kokku ei ületa välislähetuse päevaraha maksuvaba piirmäära, siis ei teki maksukohustust. Maksustamise seisukohalt ei ole vahet, kas hüvitatakse välislähetuse päevaraha asemel dokumentaalselt tõendatud toitlustuskulud või makstakse päevaraha, oluline on maksuvaba piirmäär. Töölepingu seaduse § 40 lg 2 kohaselt on töötajal õigus saada välislähetusel viibides päevaraha.

10. Kas äripartneri toitlustamine lähetuses olles on vastuvõtukulu või muu lähetusega seotud kulu?

Tegemist on vastuvõtukuluga, olenemata sellest, kas see tehakse Eestis või väljaspool Eestit, ja maksustatakse vastavalt TuMS §-le 49.

Muude lähetusülesande täitmisega seotud kuludena käsitletakse pagasivedu, sideteenuseid jms kulutusi vastavalt määruse nr 110 § 2 lg-le 2.

11. Millised kulud võib välislähetuse puhul hüvitada muude lähetusega seotud kuludena ja kuidas määratakse kindlaks maksustamisele kuuluv summa?

Töölähetusega kaasnevaks muuks mõistlikuks kuludeks loetakse kõiki lähetuse toimimiseks vajalikke kulutusi, näiteks reisikindlustust, viisa vormistamist, valuutakursside vahest tulenevaid kulusid, pagasivedu või muid sarnaseid kulusid. Kulud kuuluvad kompenseerimisele kuludokumendi alusel.

12. Tööandja teeb töötajale reisikindlustuse välisriiki lähetamise ajaks. Kindlustatakse töötaja, kuid hüvitise saab tööandja. Nüüd maksab tööandja töötajale saadud kindlustushüvitise välja. Kas tööandjal tekib maksukohustus ja kui tekib, siis kas tegemist on erisoodustuse või isiku tuluga?

Töölähetusega kaasnevaks muuks mõistlikuks kuluks on muuhulgas ka reisikindlustusele tehtud kulu.

Reisikindlustuse võib sõlmida tööandja või töötaja ise. Kui selle sõlmib tööandja, siis märgib tööandja kindlustusjuhtumi hüvitamise avalduses, kellele ta hüvitise väljamaksmist soovib.

Kui tööandja märgib avaldusse hüvitise saajaks töötaja, maksabki kindlustusselts hüvitise otse töötajale ja tööandjale ei kaasne sellega täiendavaid maksukohustusi.

Kui tööandja märgib avaldusse hüvitise saajaks enda, makstaksegi hüvitis tööandjale. Kuna aga kindlustusjuhtum juhtus töötajaga – see tähendab, et tegelik kahju tekkis töötajal ja hüvitis makstakse töötaja kahjude korvamiseks – loetakse seda siiski töötajale makstud hüvitiseks. Antud juhul on tööandja ainult makse vahendaja ning sellega ei kaasne tööandjale ega töötajale maksukohustust.

13. Töötaja kasutab lähetuses kohapeal sõitmiseks rendiautot. Kuidas ja kas maksustatakse rendiauto kasutamist?

Kõik lähetusülesande täitmisega seotud muud kulud hüvitatakse kuludokumendi alusel täies ulatuses, olenemata sellest, kas tegemist on riigisisese või välislähetusega.

Oluline on töö- ja ametilähetuste seotust tööandja ettevõtlusega/põhitegevusega. See tähendab, et muude kulude hüvitamisel tuleb lähtuda nende vajalikkusest lähetusse saadetud ülesannete täitmiseks iga konkreetse lähetuse puhul eraldi. Kui lähetusülesande täitmiseks oli vaja kasutada rendiautot, siis kuuluvad hüvitamisele kõik selle autoga kaasnevad kulutused.

14. Töötaja saadetakse Eestist välislähetusse ja ta kasutab lennujaama sõiduks taksot. Kas tegemist on sõidukuluga lähetuse lähtekohast sihtkohani või linnasisese sõiduga?

Välislähetuste puhul kuuluvad täies ulatuses hüvitamisele kõik dokumentaalselt tõendatud lähetusega seotud kulud ja sõidukulude hüvitamisel ei tehta maksustamisel vahet, kas tegemist on sõidukuluga lähetuskohast sihtkohani või linnasisese sõiduga. Oluline on, et tegemist on tööülesande täitmiseks vajaliku kulutusega.

15. Töötaja saadetakse lähetusse. Tallinna lennujaama sõitmiseks kasutab ta tööandja sõiduautot, mis on lennujaama parklas kogu lähetuse aja. Kas parkimistasu on seotud lähetusega?

Jah, selliste kulude puhul on tegemist töölahetuse sõidukuludega, millel piirmäär puudub. Kui kulude hüvitamisel rakendatakse lähetuste määrust ja kõik kulud hüvitatakse kuludokumendi alusel, ei ole vahet, kas lähetuses kasutatakse tööandja sõiduautot või ka isiklikku sõiduautot.

Isikliku sõiduauto kasutamise kulude hüvitamisel tuleb tähele panna, et ühte ja sama tööeesmärkidel tehtud sõitu ei saa hüvitada topelt, see tähendab nii lähetuse kuluna kui ka Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. aasta määruse nr 164 „Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitise maksamise tingimused ja piirmäärad“ alusel. Kulude hüvitamisel tuleb selgelt eristada, millise määruse alusel seda tehakse.

16. Töötaja teeb välislahetuses olles makseid oma krediitkaardiga (nt maksab hotelli eest). Kas selline kommerts-panga ja Euroopa Keskpanga kursivahe on lahetusega seotud kulu, mis hüvitatakse?

Töötajale kompenseeritakse Euroopa Keskpanga pävakursi ja kommerts-panga kursi vahe panga väljavõtte alusel, kus on näha kommerts-panga kurss. Nimetatud hüvitist käsitletakse muu lahetusülesande täitmisega seotud kuluna ja hüvitatakse koos lahetuses tehtud ja lahetusega seotud muude kuludega.

17. Töötajale on vormistatud lahetus, kuid ta sõidab igal päeval lahetuse sihtpunktist koju tagasi. Kas võib hüvitada töötaja poolt esitatud sõidupiletid iga päeva kohta lahetuse sihtpunkti ja tagasi?

Lahetuse määruses ei ole sellist sõidukulude hüvitamist ette nähtud ja seega saab antud juhul maksuvabalt töötajale hüvitada ühe sõidupileti lahetuse sihtkohta ja sealt tagasi.

18. Kuidas hüvitada lahetuse sõidukulusid, kui sõidu kuupäevad lahetuskohta ja tagasi ei ühti lahetuse otsuses toodud lahetuse algus- ja lõpukuupäevadega?

Lahetuse kulud hüvitatakse tööandja kirjaliku otsuse alusel, milles näidatakse muuhulgas töölahetuse sihtkoht ja kestus. Sõidukulud lahetuskohta ja tagasi hüvitatakse lahetatu poolt esitatud kulu tõendava dokumendi või sõidupileti alusel. Sõidupileti kuupäevad peavad üldjuhul vastama lahetuse algus- ja lõpukuupäevadele.

Kui poolte kokkuleppel läheb töötaja oma puhkuse arvelt lahetuse sihtkohta enne lahetuse algust või naaseb lahetuskohtast peale lahetuse lõppu, siis jäävad puhkusepäevad päevaraha ja majutuskulude arvestusest välja, kuid sõidukulu hüvitamine on tööandja kulu, sest ka ilma puhkuseta oleks tööandja pidanud töötaja oma kulul lahetusse saatma ja lahetusest tagasi tooma. Kui töötaja puhkuse ajal lahetuskohta minek/tulek tööandjale sõidukulu ei suurenda, siis erisoodustust ei teki.

Kui sõidukulu suureneb, siis on tööandjal õigus sõidukulu maksuvabalt hüvitada lahetuse järgse kuupäeva sõidukulu ulatuses.

Kallinenud sõidukulu osa (lahetuse järgse kuupäeva ja töötaja isiklikes huvides valitud kuupäeva sõidukulude vahe) tasub töötaja ise või kui tööandja sõidukulu hüvitab, siis kuulub see maksustamisele erisoodustusena.

Kui lahetusena vormistatakse puhkusereis, millel puudub tõine eesmärk, siis maksustatakse kõik töötajale hüvitatud kulud erisoodustusena.

19. Lahetatu esitab sõidukulude hüvitamiseks sõidupileti, mille kuupäev ei vasta lahetuse algus- või lõpukuupäevale. Kas ja kuidas on õigus sõidupilet hüvitada?

Kui poolte kokkuleppel läheb töötaja oma puhkuse arvelt lahetuse sihtkohta enne lahetuse algust või naaseb lahetuskohtast peale lahetuse lõppu, siis jäävad puhkusepäevad päevaraha ja majutuskulude arvestusest välja, kuid sõidukulu hüvitamine on tööandja kulu, sest ka ilma puhkuseta oleks tööandja

pidanud töötaja oma kulul lähetusse saatma ja lähetusest tagasi tooma. Kui töötaja puhkuse ajal lähetuskohta minek/tulek tööandjale sõidukulu ei suurenda, siis erisoodustust ei teki.

20. Töötaja ei teavita oma tööandjat, et lähetusse minekul või sealt saabumisel ostab ta ise sõidupileti, st ühildab lähetuse puhkusega, mille sõidukulu kannab ise. Tööandja poolt ostetud pilet jääb kasutamata. Kas tööandjal tekib maksukohustus kasutamata piletilt?

Juhul, kui töötaja ühildab lähetuse oma puhkusega, siis peab ta tööandjat sellest informeerima ja teatama, millist piletit ta ei soovi.

Kui töötaja jättis tööandja informeerimata ja ei kasutanud lähetusse sõiduks või sealt saabumiseks tööandja poolt ostetud piletit, siis on töötaja oma tegevusega tekitanud tööandjale rahaliselt hinnatavat kahju, mis tuleb töötajalt sisse nõuda. Kui tööandja loobub temale tekitatud kahju sissenõudmisest, toimub maksustamine punktis 22 kirjeldatud põhimõttel.

21. Eesti ettevõtte palgal oleva isiku töö tegemise koht on Soomes ja Soomest läheb ta ka lähetusse. Sellisel juhul kehtivad Soome lähetuse reeglid ja määrad. Üheks lähetusega seotud kulude kompenseerimise liigiks on isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis (0,4 eurot kilomeetri kohta). Kas siinkohal rakendatakse Eesti või Soome isikliku sõiduauto kasutamise maksuvabasid piirmäärasid?

Kui Soomes on kehtestatud lähetusega seotud isikliku sõiduauto kasutamise kulude hüvitis selliselt, siis tuleb maksustamisel lähtuda Soome reeglitest ja määradest.

22. Töötaja jätab välislähetusse minemata, kuid tööandja on lähetuse kulud (sõidupiletid, majutus) juba teinud. Kas kasutamata sõidupiletid ja majutus kuuluvad sel juhul maksustamisele?

Töötaja välislähetusse saatmiseks on vaja tema nõusolekut ja välislähetusse saatmise vormistab tööandja kirjalikult. Seega saadetakse töötaja lähetusse tema nõusolekul ning lähetatu on teadlik tööandja poolt enne lähetuse algust tehtavatest kulutustest (nt broneeringud, sõidupiletid, majutus vms). Juhul, kui töötaja ei saa lähetusse minna, peaks ta tööandjat sellest esimesel võimalusel informeerima. Tööandjal on üldjuhul võimalik osa ettemaksena tehtud summadest tagasi saada.

Olukorras, kus töötaja jätab lähetusse minemata, tuleb tööandjal hinnata põhjust, miks töötaja nii käitus. Põhjuse sisust lähtudes otsustab tööandja, kas töötaja on talle tekitanud rahalist kahju või mitte ja kui on, siis millises ulatuses. Tööandjal on õigus temale tekitatud rahaline kahju (tehtud kulutuste summa) töötajalt sisse nõuda. Juhul, kui tööandja otsustab temale tekitatud rahalist kahju mitte sisse nõuda, on tegemist erisoodustusega TuMS § 48 lõige 4 punkti 9 tähenduses.

TuMS § 48 lõige 4 punkti 9 rakendamisel juhime tähelepanu, et eespool toodud sätte juures ei ole erisoodustusega tegemist juhul, kui prognoositavad mõistlikud kulud seoses rahalise nõude sissenõudmisega ületavad nõude suurust. Kuna prognoositavate kulude määramine on suures osas hinnanguline, soovime kulude sissenõudmisest loobumisel tehtud otsuses arvestada kõiki kulude sissenõudmisega kaasnevaid kulutusi, see tähendab, et nõudest loobumise otsus peaks olema piisavalt põhjendatud ja kirjalik.

23. Millisel juhul on tööandjal õigus vormistada töötajale lähetust?

Mis on töölähetus ja keda võib lähetusse saata on reguleeritud töölepingu seadusega. Nimetatud seaduse § 20 sätestab töö tegemise koha, kus eeldatakse, et töö tegemise koht lepitakse kokku kohaliku omavalitsuse üksuse täpsusega. Sama seaduse § 21 lõige 1 sätestab, et tööandja võib lähetada töötaja tööülesannete täitmiseks väljapoole töölepinguga ettenähtud töö tegemise kohta.

Seega võib tööandja vormistada lähetuse, kui ta saadab töötaja väljapoole töölepinguga määratud töö tegemise kohta. Sellega kaasneb ka tööandja kohustus lähetusega seotud kulude hüvitamisele vastavalt töölepingu seaduse §-le 40.

Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määrusega nr 110 „Töölähetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislähetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord” on reguleeritud tööandja poolt lähetuse vormistamise reeglid, kulude hüvitamise kord ja maksuvabad piirmäärad. Sama määruse §1 lõige 3 sätestab, et määrust ei kohaldata hüvitistele, mida makstakse töötajale sõitude eest töötaja elukoha ja töölepinguga määratud töö tegemise koha vahel.

24. Töötajal on töölepingus kirjas, et töö tegemise piirkond on Eesti. Tööandja asukoht on Haapsalu. Kas töötajale saab vormistada lähetuse mõnda teise Eesti linna?

Kui töölepingus on kokku lepitud, et töö tegemise koht on Eesti, siis sellele töötajale töölähetust vormistada ei saa. Samuti ei saa talle maksuvabalt maksta päevaraha ega hüvitada töölähetusega seotud kulusid.

Tööga seotud kulusid on tööandjal võimalik maksuvabalt hüvitada kuludokumendi alusel vastavalt tulumaksuseaduse § 12 lõikele 3.

Kui töö tegemise piirkond on Eesti, siis **välislähetuse** korral on töötajale võimalik maksta päevaraha maksuvabalt, kui välisriigis asuv lähetuskoht asub Eesti piirist vähemalt 50 km kaugusel.

25. Töötaja töö tegemise kohaks töölepingus on Eesti Vabariik. Lähtuvalt töötamise sisust toimubki töö tegemine üle Eesti. Kui tööandja või töötaja teeb tööülesannete täitmiseks täiendavaid kulutusi, näiteks tasub sõidukulud või majutamise (olenevalt töö iseloomust), kas tehtud kulud kuuluvad maksustamisele kui erisoodustus?

Kui töötaja teeb kulutusi töö iseloomust lähtudes – need on otseselt vajalikud tema tööülesannete täitmiseks, siis vastavalt TuMS § 12 lõikele 3 ei loeta füüsilise isiku tuluks teise isiku kasuks tehtud dokumentaalselt tõendatud kulude hüvitisi. Nimetatud kulude hüvitisi ei käsitleta ka erisoodustusena. Kui kulud teeb aga tööandja, siis on need tema ettevõtlusega seotud kulud.

Kulutusi tuleb hinnata eelkõige tööandja ettevõtlusest tulenevatest vajadustest ning kulude seotus ettevõtlusega peab olema tõendatav.

26. Kas mittetulundusühingu liiget saab saata lähetusse ja kuidas toimub kulude hüvitamine?

Mittetulundusühingute liikmeid ei ole võimalik saata töölahetusse ja maksta maksuvaba päevaraha. Juhul, kui mittetulundusühingu liikmetele makstakse sellest olenemata niinimetatud päeva- või toiduraha, siis kuulub sellelt väljamakselt TuMS § 41 punkt 6 alusel teiste väljamaksetega sarnaselt kinnipidamisele tulumaks.

TuMS § 12 lg 3 kohaselt on lubatud füüsilisele isikule tasuda dokumentaalselt tõendatud kulude hüvitisi ja neid summasid ei loeta füüsilise isiku tuluks, kui need kulud on tehtud teise isiku (nt mittetulundusühingu) kasuks.

27. Kas võib lähetada teise äriühingu töötajat nagu kolmandat isikut?

Töölepingu seaduse § 21 lg 1 kohaselt võib tööandja lähetada töötaja tööülesannete täitmiseks väljapoole töölepinguga ettenähtud töö tegemise kohta. Määruse nr 110 § 1 kohaselt saab tööandja lähetada töötajat, juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liiget (juhatuse ja nõukogu liiget, prokuristi, asutajat, likvideerijat, audiitorit, revidenti, revisjoni komisjoni liiget, välismaa äriühingu filiaali juhatajat jt). Seega saab töötaja saata lähetusse ainult tema tööandja. Kui üks äriühing soovib lähetada teise äriühingu töötajat, siis ei ole tegemist enam lähetusega.

Erandina on määruses sätestatud sportlaste ja loovisikute lähetusega seotud sõidu- ja majutuskulud ning välislähetuse päevaraha.

28. Kas teisest riigist Eesti ettevõttesse/organisatsiooni saabunud isik loetakse tulenevalt lähetuse määrusest kolmandaks isikuks?

Ei. Töö- ja teenistuslähetuse kulude hüvitamise määruste alusel loetakse kolmandaks isikuks isikut, kes tööandja asemel kannab tema töötaja lähetusega seotud kulud. Tulenevalt lähetuskulude hüvitamise korrast ja vastastikusest kokkuleppes hüvitab lähetusega seotud kulud kas osaliselt või täielikult kolmas isik.

29. Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määruse nr 110 „Töölahetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislähetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord” (edaspidi määrus) § 4 lg 1 sätestab, et teeloleku ja lähetuskohas viibimise aja eest makstakse töötajale välislähetuse päevaraha, kui välisriigis asuv lähetuskohas asub vähemalt 50 kilomeetri kaugusel asula piirist, kus paikneb töökoht. Millisest vahemaast kahe asustatud punkti vahel tuleb lähtuda? Kas tuleb lähtuda lühimast vahemaast kahe asustatud punkti vahel või tuleb arvestada tegelikult läbitud teekonda?

Määruse § 4 lg 1 sätestatud lähetuskoha minimaalne kaugus asula piirist, kus asub töökoht, on kehtestatud eelkõige põhjusel, et määratleda teatud minimaalne vahemaa töökohta ja lähetuse sihtkoha vahel, mille olemasolul on töötajal õigus nõuda ning tööandjal kohustus maksta päevaraha. Selle sätte puudumisel tekiks võimalus nõuda päevaraha näiteks ka siis, kui töötaja sõidab töökohast vaid mõne kilomeetri kaugusele. Tulenevalt nimetatud sätte eesmärgist lähtub maksuhaldur viidatud sätte rakendamisel vahemaast tavapärase ja mõistliku ning enimkasutatava tee kaudu.

30. Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määruse nr 110 „Töölahetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning

välislahetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord” § 4 lg 2 sätestab, et välislahetusse väljasõidu päeva eest makstakse päevaraha, kui välisriiki suunduv sõiduk väljub hiljemalt kell 21.00. Välisriigist saabumise päeva eest makstakse päevaraha, kui sõiduk saabub pärast kella 3.00. Milliste tõenditega tõendatakse sõiduki väljumise või saabumise aeg, kui tegemist on töötaja isikliku või renditud sõiduautoga või kui ühissõiduki tegeliku väljumise või saabumise aeg erineb sõiduplaanis märgitust?

Kui tööandja maksab töötajale maksuvabalt päevaraha välislahetuse väljasõidu päeva eest, mil välisriiki suunduv sõiduk väljub hiljemalt kell 21.00 või välislahetusest saabumise päeva eest kui sõiduk saabub pärast kella 3.00, siis saavad maksukontrollis sellisteks tõenditeks olla erinevad maksumenetluses aktsepteeritavad tõendid.

31. Kuidas määratakse laeva või lennuki väljumise ja saabumise aeg? Kas lennuki puhul lähtuda: ajast, mil reisijad lubatakse lennukisse siseneda (väljuda), millal lennuk hakkab liikuma väravast või parkimiskohalt (saabub sinna) või lennuki õhkutõusmise (maandumise) hetkest?

Määruse nr 110 § 4 lg 2 sätestab, et päevaraha maksmine sõltub sõiduki väljumise või saabumise ajast, mis tähendab, et lähtuda tuleb sõiduki tegelikust väljumise või saabumise ajast. Üldjuhul kattub laeva või lennuki saabumise või väljumise aeg sõidupiletil (mis on käsitletav ühe võimaliku tõendina) märgitud ajaga. Kui sõidupiletil märgitud väljumise või saabumise aeg erineb tegelikust väljumise või saabumise ajast, on maksumaksjal võimalik maksukontrollis nimetatut tõendada erinevate maksumenetluses aktsepteeritavate tõenditega.

32. Kas viidatud kellaaja piirangud (välislahetusse väljasõidu päeva eest makstakse päevaraha, kui välisriiki suunduv sõiduk väljub hiljemalt kell 21.00 ja välislahetusest saabumise päeva eest makstakse päevaraha, kui sõiduk saabub pärast kella 3.00) kehtivad ka siis, kui lahetusse saadetud töötaja ületab riigipiiri mitte sõidukis olles, vaid jalgsi – näiteks sõidab bussiga Tartust Valka, ületab piiri ja sõidab Valkast bussiga Riiga?

Piiri ületamine jalgsi või näiteks sõiduki vahetamine enne piiri kell 21.05 on käsitletavad väikese kõrvalekaldena määruses toodud nõuetest, mistõttu ei tohiks sellised asjaolud tuua kaasa päevaraha mitte maksmist. Maksuhaldur hindab iga olukorda eraldi, lähtudes sätte eesmärgist ning mõttest.

33. Kas juhul, kui töötaja viibib ühepäevases välislahetuses ning viibib välismaal kokku vähem kui 3 tundi, aga pärast kella 3.00 ja enne kella 21.00, on maksuvaba päevaraha maksmine lubatud?

Lahetuse päevaraha makstakse eelkõige tööülesannete täitmise eest lahetuses viibimise perioodil. Tööõiguslike põhimõtete kaitseks on määruses kehtestatud kokkuleppelised kellaajad, millest lähtuvalt makstakse töötajale välislahetuse päevaraha ka siis, kui ta faktiliselt ei täida lahetuses tööülesannet, vaid sõidab alles lahetuskohta või sealt tagasi. Määruse nr 110 § 4 lg 2 eelduseks on mitmepäevane lahetus. Määruses kasutatavad mõisted „väljasõidu päev” ja „saabumise päev” saavad olla võimalikud ainult mitmepäevase lahetuse puhul. Ühepäevase lahetuse korral satuvad „väljasõidu päev” ja „saabumise päev” kokku niinimetatud „lahetuse päevaga” ning sel juhul lahetuse kellaajad tähtsust ei oma.

34. Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määruse nr 110 „Töölahetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning

välislahetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord" (edaspidi määrus) § 4 lg 4 sätestab, et tööandja võib päevaraha määra vähendada kuni 70 protsenti, kui lahetuskoahas viibimise ajal tagatakse lahetatule tasuta toitlustamine.

Kas tööandja kantud toitlustuskulud on sel juhul maksuvabad? Kas päevaraha on maksuvaba ka siis, kui tööandja kannab toitlustamise kulud ja otsustab päevaraha mitte vähendada?

Määruse § 7 lg 1 p 3 sätestab välislahetuse maksimaalse maksuvaba päevaraha piirmäärana 50 eurot ööpäevas välislahetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta. Määruse § 4 lg-s 4 sätestatud päevaraha määra vähendamise võimalus ei ole seotud päevaraha maksustamisega ning on oma olemuselt tööõiguslik säte, mis võimaldab tööandjal vähendada päevaraha määra juhul, kui töötajale tagatakse toitlustamine kas tööandja poolt või muu isiku poolt. Välislahetuses viibiva töötaja toidukulu kandmine tööandja poolt on maksustatav erisoodustusena ja töötaja toidukulu kandmine muu isiku (nt töötajat vastu võttev isik) poolt on maksustatav välisriigis kehtivate maksuseaduste alusel.

35. Kes on Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määruse nr 110 „Töölähetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislahetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord" § 5 tähenduses „kolmas isik", kes võib maksta maksuvaba päevaraha töösuhtes mitteolevale isikule?

Kolmas isik on isik, kes ei ole tööandja.

36. Kui töötajal on rohkem kui üks tööandja, siis kuidas tuvastatakse see, milline tööandja on teinud lähetusse saatmise otsuse esimesena, kui kõik otsused on tehtud samal päeval ning puuduvad andmed otsuse tegemise kellaaja kohta? Kas tuleb lähtuda otsuse vormistamise, allkirjutamise või töötajale teatavaks tegemise ajast? Kuidas käituda, kui töötajale tegi lähetusse mineku otsuse esimesena suuliselt teatavaks tööandja nr 1, aga kirjaliku otsuse on varem vormistanud tööandja nr 2? Kuidas käituda juhul, kui lähetusse saadetud isik on kõikide teda lähetavate juriidiliste isikute juhatusel liige ja teeb otsuse oma lähetusse saatmise kohta korraga kõikide isikute nimel?

Määruse nr 110 §-s 6 toodud lause konstruktsioon ei kvalifitseeri tööandjaid esmaseks ning teiseseks. Tegemist on tööõigusliku sättega, mis seab töötajale kohustuse teavitada tööandjat tema lähetusse saatmisest samal ajal mõne teise tööandja poolt.

Kui tööandja on teadlik, et ka teine tööandja maksab töötajale päevaraha, puudub sellel tööandjal sama perioodi eest päevaraha maksmise kohustus.

Kui teavitatud tööandja otsustab siiski maksta töötajale päevaraha, tuleb arvestada asjaoluga, et mitme tööandja poolt makstud välislahetuse päevaraha maksimaalne maksuvaba määr on kokku 50 eurot ööpäevas välislahetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta.

Kuna määruse § 6 kohaselt peab töötaja teavitama tööandjat ka teise tööandja poolt määratud päevaraha suurusel, on teavitatud tööandjal võimalik enne päevaraha maksmist välja arvutada

päevaraha maksimaalset maksuvaba määra ületav osa. Selline ületav osa kuulub teavitatud tööandja poolt maksustamisele palgatuluna.

Kui lähetusse saadetud isik on kõikide teda lähetavate juriidiliste isikute juhatuse liige ja teeb lähetusse saatmise kohta otsuse korraga kõikide isikute nimel, siis on sellel juhatuse liikmel otsustuspädevus selle üle, milline äriühing vormistab lähetuse esimesena ja saab maksta ka maksuvaba piirmäära ulatuses päevaraha. Juhatuse liikmele makstav päevaraha maksuvaba määr mitme äriühingu peale kokku on 50 eurot ööpäevas välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta

37. Kas juhul, kui lähetatud töötaja ööbib Ameerika Ühendriikides, tuleb ööpäeva arvutamisel lähtuda kogu lähetuse aja jooksul Eesti vööndiajast või tuleb arvestada ööpäeva algust ja lõppu vastavalt sellele kohale, kus lähetatu konkreetsel hetkel viibis? Kuidas toimub tundide ümardamine täisööpäevadeks? Kui töötaja viibib lähetuskohas kokku 25 tundi, kas seda võib lugeda üheks ööpäevaks, kaheks ööpäevaks või tuleb majutuskulu piirmäära jagada vastavalt tundide arvule?

Kuna ööpäev koosneb 24 tunnist ning maksimaalne maksuvaba majutuskulu piirmäär kehtib ööpäeva kohta, ei ole ümardamine tarvilik. 24 tundi on käsitletav ühe ööpäevana ning 48 tundi 2 ööpäevana.

38.15. septembril jäi töötaja välislähetuses haigeks (võttis haiguslehe). Esimeseks võimaluseks oli tagasilend 18. septembril. Kas töötajale tohib maksta kolme päeva eest maksuvaba välislähetuse päevaraha, hüvitada majutuskulud ja tagasisõidupileti?

Töötajal on õigus nõuda töölähetusega kaasnevate kulude hüvitamist (TLS § 40 lg 1). Kui töötaja haigestub ja jääb haiguslehele ning pöördub haigestumise korral välislähetusest tagasi esimesel võimalusel, siis majutus- ja sõidukulude ning välislähetuse päevaraha hüvitamise nõue ei muutu. Seega saab tööandja töötajale maksta maksuvabalt välislähetuse päevaraha, hüvitada maksuvabalt majutuskulud ja tagasisõidupileti.

Tööandjal on võimalus vähendada välislähetuse päevaraha kuni 70%, kui töötaja satub haiglasse, sest haiglas on toitlustamine tagatud.

39. Töötaja saadeti välislähetusse. Seoses COVID-19 viiruse levikuga (piirid suleti) ei saanud töötaja kokkulepitud ajal välislähetusest tagasi koju sõita.

Tööandjal on võimalik:

- a) pikendada töölähetust tasudes välislähetuse päevaraha, hüvitada majutuskulud ja tagasisõidu transpordikulud;
- b) kokkuleppel töötajaga jätkab töötaja tööd kaugtöö vormis. Tööandjal on võimalik hüvitada töötaja majutuskulud, transpordikulud 100%, sest töötaja on sattunud antud olukorda tööandja huvidest/vajadustest lähtuvalt;
- c) kokkuleppel ja töötaja soovil vormistatakse puhkus. Majutuskulude hüvitamisel on tegemist erisoodustusega. Koju tagasi sõidu transpordikulud on maksuvabad, sest tööandjal on kohustus ka

töötaja välislahetusest tagasi tuua.